

A8 Voltaire's syn på åsiktsfrihet

Uppgiftsformulering

”Jag delar inte dina åsikter men jag är beredd att dö för din rätt att framföra dem.”

Citatet ovan har tillskrivits den franske upplysningsfilosofen Voltaire (1694-1778). Det beskriver på ett bra sätt hans inställning till sina motståndare.

Resonera om på vilka sätt påståendet är viktigt i en demokrati.

Uppgiften prövar följande del av kunskapskravet: delkunskapskrav 5

Eleven har grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om demokratiska värden och processer och visar det genom att föra enkla/utvecklade/välutvecklade och nyanserade resonemang om demokratiska rättigheter och skyldigheter, samt om för- och nackdelar med olika former för gemensamt beslutsfattande.

Bedömningsaspekter

Progressionen i uppgiften består av:

- i vilken utsträckning svaret innehåller relevanta förklaringar som berör värdet av yttrande- och åsiktsfrihet i en demokrati
- i vilken utsträckning svaret förtydligas med hjälp av exempel, fakta eller konsekvensbeskrivningar
- i vilken utsträckning svaret problematiseras exempelvis med hjälp av jämförelser eller perspektivbyten

Beskrivning av progressionen

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
<ul style="list-style-type: none">• Svaret innehåller minst en relevant förklaring som berör värdet av yttrande- eller åsiktsfrihet i en demokrati.	<ul style="list-style-type: none">• Svaret innehåller minst två relevanta förklaringar som beskriver värdet av yttrande- och åsiktsfrihet i en demokrati.• Svaret innehåller ett förtydligande i form av exempel, fakta eller konsekvensbeskrivningar.	<ul style="list-style-type: none">• Svaret innehåller minst två relevanta förklaringar som förklarar värdet av yttrande- och åsiktsfrihet i en demokrati.• Svaret innehåller ett förtydligande i form av exempel, fakta eller konsekvensbeskrivningar.• Svaret innehåller en problematisering exempelvis genom jämförelser eller perspektivbyten.

Belägg för nivå E

- Svaret innehåller **minst en** relevant förklaring som berör värdet av yttrande- eller åsiktsfrihet i en demokrati.

Exempel på svar

Att man inte behöver tycka som varandra men man ska respektera dom. För det viktiga med demokrati är att alla får tycka som dom vill och man ska respektera allas åsikter och man ska ej säga något taskigt.

Kommentar

Svaret innehåller förklaringar kopplade till åsiktsfrihet: att allas åsikter har ett värde samt att alla åsikter ska respekteras. Detta förklaras genom ”att alla får tycka som dom vill”. Den andra förklaringen visas genom skrivningen: ”man ska respektera allas åsikter...”. Ingen av förklaringarna förtydligas. ”Man ska ej säga något taskigt” bedöms som en vag förklaring och kopplas inte till demokratin.

Belägg för nivå C

- Svaret innehåller **minst två** relevanta förklaringar som beskriver värdet av yttrande- **och** åsiktsfrihet i en demokrati.
- Svaret innehåller **ett** förtydligande i form av exempel, fakta eller konsekvensbeskrivningar.

Exempel på svar

Jag tycker att det är två saker som i påståendet är mycket viktigt för en demokrati. Det första är att alla ska ha rätt att framföra sina åsikter. Poängen med demokrati är att alla ska få vilja och tycka som det vill. Om bara en del av mängden har den rätten är det inte riktigt rätt att kallas för en demokrati. Det gör att det hela inte fungerar eftersom resten inte får framföra sina åsikter. Det andra som kanske bara delvis har med själva demokratin att göra är att man respekterar att andra inte har samma åsikter som dig själv. Istället för att hålla för öronen när någon annan pratar ska man i alla fall lyssna och försöka förstå. Det kan också vara viktigt i en demokrati. Det gör allt enklare att komma överens.

Kommentar

Eleven förklarar att yttrandefrihet är viktigt för demokrati genom att skriva: ”Det första är att alla ska ha rätt att framföra sina åsikter”. Att åsiktsfrihet är värdefullt förklaras genom: ”att man respekterar att andra inte har samma åsikter som dig själv”. Svaret innehåller förtydligande i form av exempel där det visas vilka fördelar det kan finnas för en demokrati att åsikts- och yttrandefriheten respekteras: ”Poängen med demokrati är att alla ska få vilja och tycka som det vill. Om bara en del av mängden har den rätten är det inte riktigt rätt att kallas för en demokrati. Det gör att det hela inte fungerar eftersom resten inte får framföra sina åsikter”.

Belägg för nivå A

- Svaret innehåller **minst två** relevanta förklaringar som beskriver värdet av yttrande- **och** åsiktsfrihet i en demokrati.
- Svaret innehåller **ett** förtydligande i form av exempel, fakta eller konsekvensbeskrivningar.
- Svaret innehåller en problematisering exempelvis genom jämförelser eller perspektivbyten.

Exempel på svar

Det är viktigt eftersom Voltaire sa att även om han inte höll med skulle den andre ha rätt att yttra sig om sin åsikt. Detta visar att man i en demokrati får framföra sina åsikter som man vill och ingen kan straffa en för det. Det är viktigt även för att man ska kämpa för att alla ska få fram sin åsikt för att det är mycket viktigt att få säga vad man tycker och tänker, annars blir ju demokratin nästan en diktatur om inte alla får ha en åsikt. Hur alla olika åsikter kan man lyssna på många fler förslag om hur man kan förbättra samhället men är det någon som stoppa åsikten kan man ju inte utveckla samhället för man kommer ingenstans. T.ex. de länder som är diktaturer är ofta inte alls bra utan de som har makt blir rika, men de vanliga människorna blir urfattiga. Demokrati och yttrandefrihet betyder ett bättre land och folk blir lyckligare genom att de känner att de kan vara med och påverka när deras åsikter framförs.

Kommentar

Svaret visar på två relevanta förklaringar kopplade till åsiktsfrihet och yttrandefrihet. Det första är yttrandefrihet, att alla får framföra sin åsikt utan att straffas för det: ”man i en demokrati får framföra sina åsikter som man vill och ingen kan straffa en för det”. Åsiktsfrihet uttrycks inte explicit utan kopplas till: ”kan man lyssna på många fler förslag”. Vikten av åsiktsfrihet förtydligas genom att eleven skriver: ”om hur man kan förbättra samhället men är det någon som stoppa åsikten kan man ju inte

Kommentar fortsätter på nästa sida.

utveckla samhället för man kommer ingenstans. T.ex. de länder som är diktaturer är ofta inte alls bra utan de som har makt blir rika, men de vanliga människorna blir urfattiga. Demokrati och yttrandefrihet betyder ett bättre land och folk blir lyckligare genom att de känner att de kan vara med och påverka när deras åsikter framförs”. Detta förtydligande innehåller även en jämförande aspekt där yttrande- och åsiktsfrihet ställs mot diktatur, vilket möter bedömningens krav på en jämförelse som problematiserar resonemanget.